

Národní obrození – obnova českého jazyka

(konec 18. století - 1. polovina 19. století = zhruba 1780-1850)

- koncem 18. stol. dochází k **rozpadu feudalismu** (poddaní již nejsou podřízeni šlechtě a církvi) a **nastupuje kapitalismus** (lidé jsou svobodní, mají soukromé vlastnictví)
- za vlády Marie Terezie a Josefa II. byla v habsburské říši **úředním jazykem němčina**
- čeští vlastenci (vystupovali na obranu své vlasti) se snažili **oživit českou řeč** (česky mluvili jen poddaní a prostí lidé), **zdůrazňují historii českého národa a posilují národní hrdost**
- vznikají nová česká slova
- objevují se česky psané knihy (knihkupectví Česká Expedice)
- čeština také v divadlech – **Bouda** (na dnešním Václavském náměstí)
- loutkové divadlo – postavička **Kašpárek** (český loutkář Matěj Kopecký)
- vznikají ochotnická divadla, čtenářské spolky, vlastenecké kroužky, taneční zábavy a bály – česká **polka**, muzea

Osobnosti národního obrození

Josef Jungmann – sepsal *Slovník česko-německý*, vymýšlel nová slova, čerpal

z příbuzných slovanských jazyků (polštiny, ruštiny) – např. hvězdárna, ohromný, rostlina, čtverec, rostlina, časopis, látka, kyselina a další...

František Palacký – rodák z Hodslavic (památník), vědec, historik, politik

- dílo *Dějiny národa českého v Čechách i na Moravě*
(popisuje historii českého národa od r. 1526)

Josef Kajetán Tyl – dramatika a herec, psal české hry, nejznámější hra

Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka (zazněla v ní poprvé píseň, později česká hymna **Kde domov můj**, a to v r. 1834), hudbu složil **František Škroup**

Další novotvary neznámých brusičů jazyka (říkalo se jim puristé), které se ovšem neujaly.

Bručka - basa
Břinkoklapka - klavír
Hlubozník - basa
Jezlín - talíř
Klapkobřinkostroj - piáno
Knihovtipník - student
Letodník - kalendář
Libozněna - piáno
Nočena - Měsíc
Nosočistoplena – kapesník
Nosovočka - brýle
Rokodník - kalendář
Ředlnosta - generál
Skokotnosta - taneční mistr
Spěšnovod - pošťák
Věžovice - pyramida
Zelenochrupka - salát
Zpěvořečnost - poezie

Dobrovolný úkol pro zabavení:

Zkus vymyslet nová slova pro:

aktovku, pouzdro, papuče, zvonění, jídelnu, propisku, písemku 😊

Nejvtipněji přeložená slova vypíšu na webovky!!!